Ner 7

GAZETA PORANNA.

WARSZAWA.

Piątek dnia 8 Stycznia 1841 roku.

Piśmiennictwo Krajowe, najtańszy tygodnik literacki w Warszawie razem z Gazetą Poranną przy której wychodzi, kosztuje na mies. zł. 2 gr. 20 bez roznoszenia. Kantor główny w Star. Teatrze Nr. 1790.

Biuro Wojennego Jenerała Policmajstra Czynnéj Armii ogłasza, iż ponieważ w dniu 10 b. m. i r., to jest w niedzielę, rozpoczynają się maskarady, przeto stósownie do danych rozporządzeń zawiadamiają się tak osoby wojskowe jak i cywilne, że na pomienionych maskaradach nie wolno nosić szpad lub pałaszów, lasek i parasolów, które, jak również futra, salopy i płaszcze składane być mają za kontramarkami w miejsca oznaczone. Nadto, że w przyległych sali maskaradowych pokojach, gdzie bufety są urządzone, nie wolno nikomu ani sygar ani też fajek palić; wreszcie, że maski niestosownie ubrane, do sal maskaradowych wpuszczone nie będą.

Petersburg. — Tygodnik Petersburski umieścił następujący Ukaz Cesarski do Rządzącego Senatu z d. 4 Grud. 1840 r: »Ukazem Naszym, danym Rządzącemu Senatowi d. 25 Czerwca r. z. Uznaliśmy za stosowne, na gubernie: Kijowską, Podolską, Wołyńską, Mińską, Wileńską, Grodzieńską i obwód Białostocki, jako zdawna Rossyjskie, ze względu na ród, obyczaje i zwyczaje mieszkańców, rozciągnąć zupełnie moc i działanie praw Rossyjskich cywilnych. Zarazem wziąwszy na Najłaskawszą uwagę, że członkowie sądów powiatowych i opiek szlacheckich, nie mając, wyjąwszy w Obwodzie Białostockim, żadnego stałego utrzymania, pobiérali dotąd, zostawione na mocy dawnych praw miejscowych dochody od spraw, które za wprowadzeniem ogólnego przewodu sądowego ustać powinny, Rozkazaliśmy Zarządzającemu Ministerstwem Sprawiedliwości porozumieć się z obydwoma Jenerał-Gubernatorami Zachodnich gubernij, i rozważywszy nadesłane przez nich wiadomości, tudzież środki opędzenia potrzebnego wydatku, podać do ostatecznego Naszego potwierdzenia projekt etatów dla tych Sądów.

Londyn 26 *grudnia*.— 14 lub 15 *stycznia*, ma miéć miejsce wielkie zgromadzenie przyjaciół ministeryum; na prezesa którego obrano Księcia Leinster, lecz wymówił się od tego zaszczytu. Że zaś potrzeba wymaga, aby na czele téj demonstracyi stanął zupełnie jéj poświęcony i energiczny mąż, zdolny przez to sprawić przerażenie w oppozycyjnéj partyi, mówią że do zajęcia tak ważnego stanowiska, uproszonym zostanie Lord Chalemond, lub Lord Clifford. O'Connel, syn jego Jan i inni naczelnicy stronnictwa liberalnego, naturalnie także do zgromadzenia tego zaproszeni zostali.

Morning Herald dowiedział się, jak mówi, z Paryża, że rząd angielski, równie jak inne mocarstwa, uczynił remonstracyą przeciw nadzwyczajnym uzbrojeniom Francyi, dla utrzymania zbrojnego pokoju przedsiębranym, ogłaszając zarazem, że znacznie marynarkę swoją wzmocni, jeżeli Francya ciągle na morzu uzbrajać się nie przestanie, Anglia bowiem tym jedynym sposobem przewyżkę Francyi pod względem siły lądowéj, zrównoważyć może. Tenże dziennik głosi się być upoważnio-

nym, zaprzeczyć puszczonéj przez się wieści, że mocarstwa zatwierdziły konwencyą, zawartą między Kommodorem Napiera i Mehmedem Ali; nieotrzymały jéj bowiem drogą urzędową przez Admirała Stopford.

Spectator udziela listu pewnego kupca, związek ze wschodem mającego, który utrzymuje, że Syrya nic nie zyska przez powrót pod władzę Sułtana. chyba że, jak przedtem od wielu pojedynczych baszów mocniéj jeszcze jak od Ibrahima Baszy uciskaną będzie. Jedyném nieszczęściem kraju, za egipskiego rządu, była konskrypcya, lecz Mehmed Ali ustanowił na wschodzie sprawiedliwość, zapewnił mu bezpieczeństwo, i handel o dziesięćkroć powiększył. Syrya, i cała w ogólności Turcya, potrzebuje nie nowych hati-szeryfów, nie zmiany praw, lecz zmiany ludzi.

Jednemu angielskiemu oficerowi, który zginął w czasie szturmu do St. Jean d'Acre, (porucznikowi le Mesurier,) kapitan okrętu Talbot (Pan E. Codrington), w piśmie do jednego z krewnych poległego, które udzielają dzienniki, okazał wiele poważania i miłości. Załoga okrętu pogrzebała go z wojskowymi honorami, w szańcu Ryszarda—lwie serce, znajdującym się w południowéj stronie twierdzy.

W Portsmouth powiadają, że okręt liniowy St. Vincent, o 120 działach, ma być przeznaczonym na okręt Admirała portu tamtejszego, i że dowódzca portu zawiesi na nim swoją banderę. Dodają nadto, że okręt liniowy Królowa, o 110 działach, z początkiem roku bieżącego odpłynie na morze śródziemne, dla wzmocnienia eskadry wschodniéj. Słychać także, iż Admirał Sir Robert Otway obejmie główne nad tą eskadrą dowództwo. Vanguard, o 84 działach, ma być gotowym do żeglugi na dzień 19 *stycznia*.

Przywiezione tu z Egiptu, jako trofea, brązowe działo, ustawiono w parku St. James i na nowe włożono lawety; mnóstwo ciekawych ciągle się mu przypatruje.

Znowu miało czterech oficerów, pułku huzarów, którego dowódzcą jest Lord Cardignan, prosić o uwolnienie od służby, lub przeniesienie do innych pułków.

W mexykańskiém mieście Yucatan, które się zbuntowało przeciw centralnemu rządowi na początku listopada, zgromadził się kongres, na którym, między innemi, naradzano się nad wolnym z całym światem handlem i przymierzem z rzeczą pospolitą Texas.

Fanny Elsler przychodzi do sił po znużeniu podróżą, tego lata w krainie stanów zjednoczonych dokonaną, która jéj tyle wieńców i dollarów zjednała.— Uda się ona wprzód do Hawanny i Nowego Orleanu, a potém wróci do Paryża dopiero na wiosnę. W czasie ostatniéj nawalnéj pory zebrała 32.300 dollarów i tę summę zabezpieczyła na amerykańskich walutach. Układy z dyrektorem opery w Paryżu tyle ją zatrudniały, iż od miesiąca już nie tańczyła; ów dyrektor miał od niéj wymagać 12,000 dollarów straty i zagroził procesem, jeśli przy tem roszczeniu obstawać będzie;—mówią, że Fanny Elsler nigdy do Paryża nie powróci. W Nowym Yorku ciągle z wielkiém zachwyceniem głoszą o téj sławnéj tancerce; jeśli ukaże się na spacerze w swoich, czteréma siwémi końmi zaprzężonych sankach, zaraz pomyka za nią 40 do 60 innych sanek, a tak przejeżdża ona ulice jakby w tryumfalnym orszaku.

Bruxella 29 *grudnia*. Francuzki poseł, margrabia Remigny, wrócił nieco do zdrowia po niebezpiecznéj chorobie.

Z obozu pod Beverloo piszą pod 24 b. m.: »Wielkie nieszczęście miało miejsce o 5 mil od nas. Dnia wczorajszego z rana o 10 wszczął się pożar w lasach Postel, które niedawno francuzkiemu towarzystwu za wysoką cenę sprzedane zostały. Dziś w południe ogień trwał jeszcze, wczoraj o godzinie 4 tak bliski nam się wydawał, iż uderzyliśmy na trwogę. Przeszło 200 saperów niosło pomoc bezskuteczną. Widowisko to było okropném. Płomień obejmował przestrzeń trzechmilową, a słup ognisty wysoki 40 — 50 można było widzieć w 15 milach okolicy.

Aleksandrya d. 11 *grudnia.* — Onegdaj między garnizonem w Abukir wybuchło powstanie. Turcy związali strażników arabskich, opanowali kilka bark i około 60 ich uciekło na angielskie okręta. Mehmed-Ali powinien cieszyć się, iż wolnym będzie od nieszczęśliwego podarunku Kapudana Baszy. Turcy bowiem codzień jawniej nieprzyjazne względem niego okazują usposobienie. Podróżni angielscy, z Kairu do Suez jadący, mieli zostać zrabowani, co dowodzi, że nawet w Egipcie władza Mehmeda upada.

Wysłany do Syryi z depeszami do Ibrahima Baszy parostatek 7 b. m. wrócił, donosząc, że ani Ibrahima, ani jego armii nieznalazł. Tegoż dnia przybył kuryer od Ibrahima, który donosi ojcu o powrocie z 45,000 armią. Opatrzył się w żywność na dni 14, i aby nie spotkać nieprzyjaciela, przeciął drogę z Damaszku do Mekki, ominął martwe morze przy Karak i udał się; drogą do El-Arisch, dokąd wkrótce przybędzie; a tak Ibrahim uczynił przecież choć jedno rozsądne postanowienie; nic mu bowiem innego nie pozostawało.— W tych dniach go tu oczekują.

Paryż 28 *grudnia.*—Dziś Izba deputowanych rozpoznawała 7, 8 i 9 artykuł projektu do prawa o użyciu dzieci po fabrykach.

Nowy poseł hiszpański, pan Olozaga, dziś miał posłuchanie u Monarchy, na którém wręczył mu swoje listy wierzytelne, póżniej przyjmowała go Królowa i inni członkowie panującéj rodziny.

Czytamy w Constitutionel: »Donieśliśmy poprzednio, że oddział eskadry wschodniéj, z 6 liniowych okrętów złożony, ma odpłynąć do Maroko, aby zmusić Cesarza do zadosyć uczynienia obrazie, nam, naszéj fladze, naszemu konsulowi i naszym współziomkom wyrządzonéj. Wiadome już są wypadki w Mogador (patrz Gaz. Por. Ner. 347 r. z.); obecnie dzienniki marsylijskie potwierdzają wieść o oporze, jaki gubernator marokański w Mogador czynił w uznaniu praw, które maurytańskiego Spaha pod opiekę francuzkiego konsula stawiają. Dzienniki te dodają nadto: Gdy konsul nasz, pan Delaporte napróżno przyjacielskie czynił przedstawienia, widział się zmuszonym do przemówienia w inny sposób. Zagroził gubernatorowi, imieniem Francyi; lecz bezwstydnik ten, zamiast wyjść z zaslepienia, rozkazał biednego maurytańskiego żołnierza wtrącić do więzienia i obciążyć kajdanami. Pan Delaporte, przed użyciem gwałtownych środków, zostawił gubernatorowi 24 godzin czasu do namysłu, po upływie którego, udał się do gubernatora w towarzystwie podwładnego, pana Toa i synowca jego, jedynego w Mogadorze Francuza; konsul żądał po raz ostatni uwolnienia spaha, oznajmując, że w razie przeciwnym banderę swoję zdejmie i wszelkie dyplomatyczne stosunki przerwie. Gubernator widocznie uradowany, iż pełnomocnika wielkiego narodu w niespokojność wprawił, nie chciał go zrozumieć; Pan Delaporte zatem oznajmił, iż przerywa wszelkie stosunki z Cesarstwem marokańskiém i z swoimi ziomkami niezwłocznie ucieka się pod opiekę konsula angielskiego. Zaledwie rozstali się z gubernatorem, napadł na nich z wściekłym krzykiem tłum ludu, obił, cisnął o ziemię i porozdzierał suknie. Z trudnością ledwo do mieszkania się dostali. Władza miejscowa spokojnie przypatrywała się temu gwałtowi. Gdy na drugi dzień pan Foa chciał opuścić miasto, w którém życie jego dłużej bezpieczném być nie mogło, otrzymał rozkaz od gubernatora, aby nie wychodził z domu i uważał się za więźnia Cesarskiego. Naturalnie uledz musiał temu nadweręženiu prawa narodów. Po 28 dniach téj niewoli, Cesarz Mulej Abderrahman, w odpowiedzi na raport gubernatora, rozkazał wszystkich francuzkich poddanych i pod ich opieką zostających, wypędzić ze swojego państwa. To są wyraźne słowa firmanu 18 Listopada w Mogador odebranego, który tego samego jeszcze dnia uskuteczniono. Pan Foa niezwłocznie na hiszpańskim okręcie do Palmy odpłynął.

Donieśliśmy wczoraj, iż Kommisya obwarowania wyraźnie poleciła swojemu sprawozdawcy, Panu Thiers, aby się ograniczył na samém ocenieniu projektu, niemieszając żadnych politycznych ani osobistych kwestyj. Dziennik spo-

rów chciał widocznie tym nieco skromnym przydatkiem ścieśnić tryumf pana Thiers. Przewidujący to Constitutionnel, mówi: Zamiar dziennika sporów jest fałszywy; przy wszystkich naradach, które mianowanie sprawozdawcy poprzedziły, pan Thiers ściśle stosował się do ducha prawa, ściśle unikał wszystkiego, coby mogło obudzić kwestye różnych stronnictw. Członkowie mniejszości podziękowali mu, że tak ważne prawo na neutralnéj postawił stopie! Skoro pan Thiers obranym został, objawił on śmiało wszystkim towarzyszom, że raport swój za stosuje ściśle do kwestyi, i że starać się będzie każde wyobrażenie stronnictwa zostawić bezwzględnie; pragnie bowiem gorąco, zyskać jednozgodność izby. Szczegóły te nie mają wielkiéj wagi; można atoli z nich sądzić o rzetelności dziennika sporów, który dobrowolne zobowiązanie się pana Thiers zmienia na urzędowe polecenie, temuż od jego kolegów dane.!!

Wczoraj, jako w ostatnim dniu wystawienia na widok publiczny trumny Napoleona, jeszcze przeszło 100,000 ludzi odwiedzało kościół inwalidów. Od dnia dzisiejszego gmach ten znowu jest zamknięty, mieszkańcy tylko jego, lub obce osoby, zaopatrzone kartą zwierzchniéj władzy, mogą mieć przystęp do grobu Cesarza.

Giełda 28 *grudnia*.— Wieść o unieważnieniu ugody zawartéj przez Kommodora Napier, wywarła dziś rano niepomyślny wpływ na kurs papierów u Tortoniego; na giełdzie jednak podniosła się nieco renta, ponieważ mniemano, że mimo to sprawa ta pomyślnie załatwioną będzie. Ponieważ papiery hiszpańskie na giełdzie madryckiéj, na wiadomość o pośrednictwie Anglii podniosły się nieco, przeto i tu kurs ich poprawił się cokolwiek.

Madryt d. 20 *grudnia*.— Poseł angielski w Madrycie, pan Aston, dowiedziawszy się o nieporozumieniach między margrabią Saldanha, nadzwyczajnym posłem portugalskim i rejencyą hiszpańską, w przedmiocie traktatu o żegludze narzece Duero, pospieszył natychmiast ofiarować rejencyi pośrednictwo swojego rządu. Słychać, że rejencya przyjęła tę ofiarę i wstrzymano wszelkie nieprzyjacielskie kroki, dla ułatwienia zaszczytnéj ugody między obu narodami.

W świecie finansowym głośno mówią, że Minister skarbu, Pan Gamboa, prosił o dymissyą; zdaje się, że pogłoska ta jest nieco za wczesną. Ajent domu Rotszyld, którego wysłano jako gońca do Paryża, jest powodem rozmaitych domysłów.

Książę Wittoryi został na rok 1841 obrany alkadem w Logrono.

Minister Spraw Wewnętrznych polecił obiegnikami wszystkim naczelnikom politycznym, aby za każdą pocztą donosili rządowi o wszystkiém, co w ich prowincyach zajdzie podczas wyborów ajuntamiento.

Haga 29 *grudnia*. Czytamy w gazetach holenderskich: »Jego Królewska Mość rozkazał, aby zawarta w r. 1825 ugoda z Rzymem, wykonanie któréj dotąd zawieszoném było, teraz do skutku doprowadzoną została; skutkiem czego wydano stosownie instrukcye posłowi holenderskiemu w stolicy apostolskiéj.«

Uwiadomienie Literackie.

W Kalendarzu powszechnym na r. b. między Jarmarkami w nim umieszczonemi, w Gubernii Sandomierskiéj, w mieście gubernialném Radomiu, wymieniono jarmarków 9, (jak dotąd było). Gdy zaś postanowienie Rady Administracyjnéj z d. 27 Lutego (11 Marca) 1840 r. w miejsce tych 9 jarmarków, zaprowadziło dwa tylko, walne, pięciodniowe, poczynające się w d. $^{12}/_{24}$ Czerwca, tudzież 28 Sierpnia (9 Września) każdego roku; przeto Redakcya Kalendarza powszechnego, pragnąc o takowéj zmianie zawiadomić czytelników, których to obchodzić może, uważa za obowiązek podać niniejsze sprostowanie do wszystkich pism publicznych.

ZABAWY PUBLICZNE.

Teatr nowy rozmaitości. — Dziś komedya, *Cień Kochanka*;— komedya, *Drażliwe Położenie*;— krotochwila ze śpiewkami, *Pokoik Zuzi*.